

oni imeli v šoli prvo in zadnjo besedo, in jim bo učiteljstvo vdano in pokorno. Ker se pa učiteljstvo nikakor ne vda, si mislijo: Stradaj, učiteljska paral! Namen posvečuje sredstvo, to je glavna zapoved klerikalne brezvestnosti.

Običajno je, da imamo vsako leto okrajne učiteljske skupščine, kjer razpravljamo o važnih zadevah za napredek šolstva. Okrajni šolski nadzorniki imajo tu glavno besedo. Povedo neposredno vse nedostatke, ki so jih dobili pri svojih posetih na raznih šolah, obenem tudi, kako bi se moralo delovati, da bi prišlo učiteljstvo do boljših uspehov. Ti pridejo vsako leto po eno uro ali dve k vsaki šoli ter po tem govorijo, da vedo natančno za učiteljevo delovanje. No, nadzorstvo mora baje biti povsod, in to je tudi pri nas. O tem bi se dalo govoriti veliko, ker pa to ne sodi k stvari, omeniti hočemo le, da ocenjajo učiteljevo delovanje po izdelkih in odgovorih učencev in po učiteljevem nastopu. O trudapolnem delu pri odgoji in o mnogih drugih rečeh ne more nadzornik ničesar vedeti, ker bi moral vedno čepeti v isti šoli. Sploh rečeno, pri učiteljskih skupščinah se sliši mnogo instruktivnega zlasti za mladi naraščaj, ko posežejo v debato tudi drugi izkušeni, starejši učitelji. Tukaj se vidi in sliši, s kako vneto deluje učiteljstvo na svojih šolah, kako se bori in trudi za šolski napredek, kakšne vrle izkušnje ima pri nastopih, iz raznih predmetov, pri odgoji i. t. d. Z veseljem smo doslej prihajali k takšnim skupščinam in tudi z veseljem in ljubeznijo smo poizkušali vsak na svoji šoli uresničiti to, kar smo slišali. Kdo pa naj ima sedaj to veselje, ko je vsak prepričan, da bo moral za svoje važno delo — neprestano stradati! Pojdemo k učiteljski okrajni skupščini, ko pride čas. Poslušali bomo, a o kakšni debati ne bo več govora, vsak naj bo tih kot grob, ko končajo referenti svoje delo — pasivna rezistenca naj bo znak naše splošne nezadovoljnosti. Lepi nauki za napredek bodo padali na gluha ušesa. Zlata doba šolskega napredka naj ugasne z našo rezistenco. Naj se ne vrne, dokler ne pride čas, ki nam da, kar nam gre! Ako je bilo dovoljeno klerikalnim poslancem delati toliko let obstrukcijo v deželni zboru, na kar so sedaj celo ponosni, to bodi dovoljeno tudi nam, ker se nam godi vnebovpijoča krivica. Klerikalna obstrukcija je rodila sad splošne nevolje — ta je naša splošna učiteljska pasivnost pri pouku in odgoji. Klerikalizem bo to sicer sprejel z nasmehom in pomilovanjem, ker mu je šola in ljudski blagor deveta briga, naš narod bo pa imel od tega neprecenljivo škodo.

(Dalje.)

Boj proti slovenskemu učiteljstvu na Štajerskem.

»Slovenske pravice«, ki so dne 31. pret. mes. začele izhajati v Celju, pripovedujejo, da se je v Gradcu vršil nemški shod, kjer so imeli glavno besedo izdajalci slovenskega naroda, nemškutarji s Spodnjega Štajerja in s Kranjskega. Posvetovali so se, kako bi tem uspešnejše izpodirali slovensko ljudstvo s slovenske zemlje, in zadonel je iz Gradca ošabni glas: »Ven s slovenskim učiteljstvom s Spodnjega Štajerja, ven z njim na Kranjsko!«

In s tem klicem je bilo dano našim poslušnim in pokornim nemškutarjem na Spodnjem Štajerskem bojno znamenje, in vrinil se je slovenskemu narodu boj, tako krut in

tako nasilen, da takšnega boja že dolgo nismo imeli, začel se je boj proti slovenskemu učiteljstvu. Takoj v bližini Maribora so vrgli iz neke šole kmalo po tistem shodu slovensko učiteljico! Pri Sv. Lovrencu nad Mariborom so vrgli slovenskega učitelja iz tamošnje šole. Pri Sv. Jakobu v Slov. goricah so nastavili krajnim šolskim nadzornikom dr. Wenigerholca, zdravnika, nemškutarja; strmoglavili so dr. Bezjaka kot okrajnega šolskega nadzornika za mariborski okraj. Vse tako dosledno, vse tako premišljeno, in vse tako silno na škodo slovenskemu šolstvu!

Imenovani list se obrača na krajne in okrajne šolske svete, poudarjajoč, da je narodna vzgoja prvi pogoj za obstoj naroda.

Potem piše doslovno: »Vi veste, kake sadove rodi pouk, če pride na slovensko šolo slovenščine nezmožen in slovenskemu jeziku neprijazen, celo sovražen učitelj. Vi veste, da edino na podlagi materinščine morejo doseči naši otroci ono izobrazbo, ki jo potrebujejo dandanes v težkem boju za obstanek. Zato je Vaša naloga, da nam ohranite svetinjo — slovenske šole — neomadeževano, čisto, da nam je ne pustite oskruniti od nemškutarije! Vaša naloga je, da s sokolskim očesom čuvate nad tem, da pridejo na slovenske šole vedno vrli slovenski učitelji, ki ljubijo slovenski jezik, ki ljubijo slovensko ljudstvo, ki spoštujejo slovenskega kmet! Slovenski krajni in okrajni šolski sveti! Kakor delajo nemškutarski krajni in okrajni šolski sveti z našimi slovenskimi učitelji, in to pod zaščito naše nam vedno krivične in sovražne vlade, tako delajte tudi vi! Kadar gre za nastavljenje kake nove učiteljske osebe za kakšno šolo, glejte vedno poleg dobre usposobljenosti dotičnika tudi na to, ali je prosilec vrl Slovenec ali ni! To je Vaša sveta dolžnost, dolžnost Vaša do slovenskih otrok, do slovenske časti, Vaša dolžnost do slovenskega naroda. Kakor oni proti nam, tako mi proti njim! Šilo za ognjilo! Zob za zob!

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj ima v nedeljo, dne 11. februarja 1906 ob 10. uri dopoldne na Vidmu svoj občni zbor, ki se vrši po sledečem sporedu: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Poročilo predsednika o društvenem delovanju lanskega leta. 4. Poročilo blagajničarke o gmotnem stanju društva in odobrenje računa za l. 1905. 5. Volitev društvenega odbora za prihodnjo triletno dobo. 6. Novi šolski in učni red. 7. Želje in nasveti.

K mnogobrojni udeležbi vabi vljudno odbor.

Goriško.

Poročilo o delovanju deželnega učiteljskega društva za Goriško in Gradiščansko. — Društvu so pretile v pretečenem letu razne nevarnosti. Meseca aprila 1905 je bil nastal spor med prejšnjim predsednikom in dvema laškima odbornikoma. Posledica je bila, da sta odbornika stopila iz odbora in je predsednik odstopil vodstvo društva podpredsedniku. Mestni svet goriški je poskrbel, da je dobilo mestno učiteljstvo tolike doklade k plači, kakor je določeval novi načrt o regulaciji učiteljskih plač; zato mestno učiteljstvo ni hotelo sodelovati v društvu in je postalo apatično glede društvenih teženj. Ostali so sicer pri društvu, a delovanja se niso udeleževali. Samo prejšnji predsednik je ostal društvu vdan in delaven kakor je bil prej ter kot odbornik s svojo